

Ulusal Paranın Değerlenmesi Bir Endişe Kaynağı mıdır? Hollanda Hastalığı ve Büyüme Arasındaki Eksik Halka¹

Worrying About Currency Appreciation? The Missing Link Between Dutch Disease and Growth

Yazarlar: Nicolas Magud ve Sebastian Sosa

Çeviri: Harun BAL², Emrah Eray AKÇA³

ÖZET

Reel değerlenmenin büyümeyle olan negatif etkileri uzun yıllardır tartışılmaktadır. Tartışma, reel döviz kuru ve büyüme arasındaki bağlantıyı farklı bir boyutta ele alan yeni bir literatürle devam etmektedir. Hollanda hastalığı üzerine yapılan ampirik çalışmalar, ticarete konu olan sektörün büyüme üzerinde özel bir rolü olup olmadığı üzerine ya da geçici şokların sebep olduğu reel değerlenmenin büyümeyle zarar vermediği üzerine odaklanmaktan ziyade, çoğunlukla reel değerlenmeye yol açan şokların ticarete konu olan mal üretimini nasıl etkilediğine odaklanmıştır. Ayrıca reel döviz kuru ve büyüme arasındaki ilişkiyi ele alan literatür, aşırı değerli bir ulusal paranın büyümeyle engellediğini öne sürmesine rağmen, Hollanda hastalığı ilke olarak bazı önemli ekonomik temellerdeki değişimi yansıtan ve mutlaka aşırı değerlenmeyi işaret etmeyen bir denge durumunu göstermektedir.

Bu çalışma, bir yandan Hollanda hastalığının var olduğunu göstermekte, diğer yandan ise kurdaki oynaklığın iktisadi büyümeyle yavaşlattığını ortaya koymaktadır. Reel döviz kurunun temel değerinden sapması da büyümeyle azaltılmaktadır. Aşırı değerlenmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi daima negatif olmasına rağmen, eksik değerlenmeye ilişkin bulgular belirsiz olmaktadır. Bu bağlamda politika yapıcılara düşen görev, ekonominin söz konusu sektöründeki canlanmayı ve bunun getirdiği riskleri başarılı bir şekilde yönetmektir. Dolayısıyla optimal politika, canlanmanın sebep olabileceği istenmeyen durumlarla mücadele ederken, aynı zamanda söz konusu canlanmanın yarattığı avantajları da iyi değerlendirmek üzerine olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Reel Döviz Kuru, İktisadi Büyüme, Hollanda Hastalığı.

ABSTRACT

Concerns about sustained adverse growth effects of real appreciation have been explored for many years. The debate continues today, including with related recent literature that proposes further links between the real exchange rate and growth. Empirical studies of Dutch Disease have focused mainly on how shocks that cause real appreciation may affect the level of traded goods production rather than on whether this sector has a special role in economic growth, or whether it is permanently damaged by temporary episodes of real appreciation. Moreover, although the literature on real exchange rate and growth suggests that an overvalued exchange rate hinders growth, Dutch disease is in principle an equilibrium phenomenon reflecting changes in fundamentals, and not necessarily implying an overvaluation.

This study shows that, on the one hand, Dutch disease does exist; on the other hand, exchange rate volatility hampers economic growth. Misalignment of the real exchange rate from its fundamental value also lowers growth. Overvaluations are always negative for economic growth, whereas the evidence on undervaluation is inconclusive. In this context, the challenge for policy-makers is to adequately manage the boom and its accompanying risks. Therefore, the optimal policy response would consist of taking advantage of the boom, while at the same time dealing with its undesired consequences.

Keywords: Real Exchange Rate, Economic Growth, Dutch Disease.

¹International Monetary Fund tarafından ABD’de 2014 yılında yayınlanan Editörlüğünü Gaston Gelos ve Alejandro Werner’in yaptığı “Managing Economic Volatility in Latin America” başlıklı kitabın 7-33 arasında yer alan “Worrying about Currency Appreciation? The Missing Link Between Dutch Disease and Growth” başlıklı birinci bölümü.

² Prof.Dr., Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü. harunbal@cu.edu.tr

³ Araş.Gör., Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü.